

Tribina „Iz srednjovekovne prošlosti Novog Sada i okoline” održana je u sredu, 14. marta, u Klubu „Tribina mladih” Kulturnog centra Novog Sada. Autor i predavač bio je doc. dr Boris Stojkovski.

Područje koje danas obuhvata teritorija koja se administrativno naziva Grad Novi Sad, tokom svoje duge i bogate istorije imalo je izuzetan značaj. U srednjem veku se ističu posebno Petrovaradin, Futog i Kamenica.

- Vašaroš Varad je bilo naselje na levoj obali Dunava. Prvi put ga pominje ugarski pisac i crkveni prelat Antun Vrančić 1521. godine, i to pod nazivom Stari Petrovaradin, a godinu dana kasnije Vašaroš Varad spomenuta je u popisu Bačke županije iz 1522. godine. U novom veku, na temeljima srednjovekovnog Vašaroš Varada, razvio se Novi Sad - rekao je Stojkovski na početku tribine.

Futog se pominje još 1250. godine. Ovo mesto je bilo od izuzetnog trgovinskog značaja - imalo je skelu kojom se dopremalo sremsko vino, izuzetno bitan trgovinski artikal. Bio je trgovište i kao takvog ga navode dokumenti iz anžujskog doba, kao i iz vremena vladavine kralja i cara Žigmunda Luksemburškog.

Stojkovski je u nastavku tribine objasnio da se naselje na području današnje Sremske Kamenice pominje i u popisima papske desetine 1332-1335. godine. Imalo je rimokatoličku crkvu, i postoji niz pomena župnika i drugih crkvenih dostojanstvenika u Kamenici, poput dekana, kanonika. Međutim, Kamenica je daleko poznatija po husitima.

- Sledbenici češkog reformatora Jana Husa se isprva pojavljuju na severu Ugarske, u Nađsombatu, današnjoj Trnavi u Slovačkoj. Sukobljavaju se sa kraljem Žigmundom Luksemburškim, a protiv Husitovih sledbenika ratovao je i despot Stefan Lazarević - kazao je Stojkovski, ističući da je srednjovekovna Kamenica imala ogromnu ulogu i u širenju kulture i pismenosti.

Najbitnije mesto na području Novog Sada jeste Petrovaradin sa svojom tvrđavom, a u srednjem veku sa svojom cistercitskom opatijom i samostanom Blažene Device Marije. Opatija je imala posede u Bačkoj, sa odličnim uslovima za bavljenje vinogradarstvom i proizvodnjom odličnog vina. Sremsko vino iz Petrovaradina je bilo svojevrsni brend srednjega veka.

- Ogroman je bio značaj Petrovaradina u srednjem veku. Tokom svoje duge i burne istorije bio je na razmeđi civilizacija. Turska najeza označila je kraj Petrovaradina, kakvim ga znamo u srednjem veku. Uoči Mohačke bitke, 1526. godine, nestala je nekadašnja bogata opatija, a sremsko vino je preneto u Tokaj - zaključio je Stojkovski.

MSc Miljana Kozarov, PR služba KCNS